

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Vacatione, Amissione, Et Extinctione Beneficiorvm ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

Paragraphvs Primvs. De vacatione beneficii in genere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74494](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74494)

FORI BENEFICIALIS

PARS TERTIA.

De vacatione, amissione, alteratione, suppressione,
extinctione beneficiorum.

SECTIO PRIMA.

DE VACATIONE ET AMISSIONE BENEFICIORVM.

CAPUT PRIMUM.

DE VACATIONE PER MORTEM NATVRALEM.
ET CIVILEM.

PARAGRAPHVS I.

De vacatione beneficii in
genere.

Questio 1. Quid sit vacare beneficium?

Espondeo: de hoc in genere vix re-
ste aliquid dici, meliusque statui de
eo ex sequentibus; unde

Questio 2. Quotuplex sit vacatio beneficii?

1. **R** Espondeo triplex; nempe de facto tantum,
de jure tantum, de facto & de jure simul.
Barbof. *juris Eccl.* l. 3. c. 14. n. 71. Gonz. *ad reg.* 1.
gl. 15. s. 8. n. 3. Azor. p. 2. l. 7. c. 16. q. 2. Vacare de
facto tantum, seu vacare tantum quoad possessio-
nem dicitur beneficium, ubi quis titulum Cano-
nicum beneficii, & jus in eo habet, possessionem
tamen illius nullus habet, seu ea vacua est: dum
v.g. Collatarius post factam sibi collationem à se
acceptatam de beneficio carente & Domino alio,
& possessore, necdum illius possessionem apprehen-
dit. Gonz. *l. c.* n. 6. Item dum verus Dominus
beneficii retinens titulum, possessionem habitam
amittit; quia eà dejicitur vi, vel per metum inju-
ste incussum renuntiat beneficio, nemine ejus pos-
sionem occupante. Gonz. *loc. cit.* Azor. *loc. c.* Pi-
rith. *ad tit. de concess. preb.* n. 17. Item dum is, qui
non habet justum titulum, aut jus in beneficio, sed
solum possessionem aut detentionem, vel decedit, alio

P. Leuren, Fori Benef. Tom. 114.

interim existente, qui habet verum jus in illo bene-
ficio. Gonz. *loc. cit.* n. 7. citans Paris. *de resign.* l. 1. q.
17. n. 13. Rebuff. *conf.* 38. n. 1. & seq. & sic vacare
poterit de facto per obitum unius, & de jure per
obitum alterius. Gonz. *num.* 8. ac denique juxta
Gonz. *n. 5.* & Barb. *cit.* n. 71. dum quis longo tem-
pore est absens à beneficio suo, & nulla habetur
de eo notitia, seu ignoratur, ubi sit, dicitur vacare
beneficium de facto; quia (posito, quod nullum
vicarium reliquerit) nemo est, qui illi beneficio
inserviat; & tamen talis absens, ut Barb. citans
Abb. *in c. sua. de Clericis non resident.* non amittit per
hoc titulum; nisi forè post Canonicam citatio-
nem, & monitionem in contumaciam eo privatus
fuerit. De cetero exemplum hujus vacationis de
facto tantum, quod adducunt Pirh. Azor, & alii
de eo, qui collatum sibi beneficium necdum accep-
tavit, non subsistit; quia ut dictum aliàs, & dicitur
paulò post iterum, per collationem non accep-
taram jus nullum in beneficio acquiritur, adeoq;
tale beneficium vacare adhuc potest de jure.

2. Vacare de jure tantum, seu quoad titulum
tantum dicitur beneficium, dum quis possidet be-
neficium absque eo, quòd is, aut alius quispiam ti-
tulum ejus, aut jus in eo habeat, v. g. dum quis abs-
que Canonico titulo de facto se intrudit in bene-
ficio, in quo nemo alius jus habet. Gonz. *loc. cit.*
n. 4. Item dum quis cum colorato titulo beneficii
per obitum vacantis possessionem capit. Barb. *loc.*
cit. Item dum quis per affectationem secundi bene-
ficii alicujus incompatibilis ex juris dispositione
perdit eo ipso primum, seu censetur eo privatus,
absque eo, quòd prioris possessionem dimittat, seu
desinat illud occupare, ac talis possessio plus facti
quàm

A

quàm juris habeat. Gonz. *loc. cit.* n. 4. juxta textum *c. Cum nostris. de concess. preb.* & gl. & Auctores communiter, *ibid.* Barb. *loc. cit.* Item dum quis ob delictum sine ulla alia monitione, citatione, aut sententia privationis per hominem seu judicem latâ ex juris dispositione privatur beneficio, absque eo, quod privatus de sinat illud de facto occupare. Pirh. Barb. *loc. cit.* sive in genere, dum talis detentor, seu pergens illud occupare auctoritate Canonis alicujus seu juris, ita eo privatus est, ut sine monitione, citatione ullâve aliâ sententiâ illud ob Ordinario conferri possit, censetur vacare beneficium solum de jure. Azor. *loc. cit.*

3. Vacare de jure & de facto dicitur beneficium, dum neque jus seu titulus beneficii, neque possessio apud aliquem est. Pirh. *loc. cit.* v. g. dum vacat beneficium per mortem naturalem, vel resignationem (nimirum dum resignans de facto etiam illud à se abdicat, seu non manet in possessione seu detentione illius, & nemo etiam alius est in colorata ejus possessione) illius, qui verum titulum & possessionem illius habebat. Gonz. *loc. cit.* num. 3. citans Mand. ad reg. 30. q. 7. n. 4. Gregor. Tholosan. *de benef. c. 28. n. 1.* Rebuff. *in pr. tit. requisita ad bonam collationem. n. 56.* Item dum legitimus beneficii dominus ob incompatibilitatem vel delictum ex juris dispositione, aut per sententiam eo privatus, possessionem quoque dimittit.

4. Illud hic observandum ex Mand. *conf. 4. n. 20. in fine.* apud Gonz. *loc. cit.* n. 11. & Chok. *ad regul. 3. n. 9.* quod vacatio de jure & de facto fit verior naturaliter, potentior, & plenior vacatio. Et ex Pavino de *post. cap. sede vac. pralud. 7. num. 17.* apud eundem Gonz. num. 12. quod proprie vacare non dicatur beneficium, nisi dum à nemine detinetur nec jure, nec de facto; & hinc verba cujuslibet dispositionis sint intelligenda proprie de hac vacatione, & in hoc potius ejus significato. Mand. Pavin. Chok. *loc. cit.*

Quæstio 3. Quot modis vacent beneficia?

R. Espondeo: si spectemus ipsum intrinsicum actum vacationis, modi vacationis non plures, quàm duo sunt; nimirum naturalis, quem operatur natura ipsa per mortem personæ, quâ plenum erat beneficium. Et civilem, quo nimirum persona manens in vivis se à beneficio separat, & illud vacuum dimittit; priorq; modus dicitur *decessus*, posterior *cessus*. Lott. l. 3. q. 9. num. 2. *decedere* namque cum ex proprietate etiam sermonis in subiecta materiâ significet mori, seu vitâ defugî, ut Lott. n. 3. ex variis locis juris civilis ostendit, dum utimur hac voce *decessus* in hac materia beneficiali, mortem naturalem proprie significamus. Lott. n. 5. citans Paris. l. 5. q. 5. n. 23. *Cedere* autem, cum mortem exprimat, ac separationem personæ à beneficio, quo de pleno efficitur vacans. Lott. num. 7. sub hoc nomine veniunt renuntiare, resignare, cedere beneficium, sive actus sit spontaneus, sive coactus. Lott. n. 8. & 9. quamvis enim invitus quis pellatur à beneficio, dum illo per judicem privatur, nihilominus adhuc non malè dicitur cedere beneficio; cum factum judicis reputetur factum passi sententiam, juxta l. *si ob causam. c. de Eviction.* & Tiraq; de *retract. consanguin. §. 1. gl. 14. num. 13.* Lott. n. 11. atque ita, ut Lott. n. 10. huic posteriori modo vacationis, nempe per cessum, subjunguntur, seu subalternantur omnes illi modi vacandi,

tam ipso jure, quàm per sententiam, de quibus Gonz. latè gl. 15. n. 9.

Quæstio 4. Quenam vacatio, seu quisnam vacationis modus veniat, nomine vacationis simpliciter prolato?

R. Espondeo primò: venire & comprehendit omnes vacandi modos, hoc est, tam vacationem per mortem civilem, quàm per naturalem, tam per resignationem, quàm per privationem. Garc. *par. 11. c. 1. n. 3.* citans gl. *in c. si preter. de rescript. v. vacabunt.* & gl. *in c. quia sape. de preb. in 6. v. vacat.* Franc. *in c. susceptum. de rescript. in 6. n. 3.* Staphil. *de lit. gratia. tit. de variis modis vacationis. n. 6.* Coraf. *de benef. p. 1. c. 3. Mand. ad reg. 19. q. 17. n. 2.* Paris. l. 11. q. 14. n. 24. Toud. *in questionibus benef. p. 3. c. 20. n. 15.* ex Menoch. *de arbit. ca. 120. n. 100.* Barb. *juris Eccl. l. 3. c. 14. n. 74.* proceditq; idipsum in materia pœnali. Barb. *ibid.* Garc. l. 4. n. 4. ex Franco. sic etiam in regula 8. Cancell. apposta non essent verba generalia quocunque modo, comprehenduntur omnes modi vacationis (exceptis vacationibus in curiâ, & per resignationem) seu reservantur Papæ beneficia in mensibus papalibus vacantia, quocunque demum modo vacent. Gonz. *gl. 15. n. 1.* & 2. citans An. de Falcon. *de resign. q. 1. principal. n. 2.* sic si alicui detur expectantia de beneficio vacante seu potius vacaturo, per vacationem simpliciter comprehenditur omnis modus vacandi. Garc. l. c. n. 6. sic si in supplicatione seu impetratione mentio fiat de vacatione simpliciter, nullo expresso vacandi modo, comprehenditur omnis casus seu modus vacandi. Barb. l. c. n. 75. Pirh. *ad tit. de concess. preb. n. 28.* Garc. l. c. num. 5. citans Rebuff. *in c. nulla. de concess. preb. premissio. 6.* Mandos. *ad Lap. Alleg. 6. n. 5.* Mohed. *decis. 10. de preb.* Multòque magis hæc procedunt stante universitate verborum, seu ubi apposta esset in reservatione aliqua, aut in supplica clausula illa generalis: *quocunque modo vacet.* Gonz. *loc. cit.* Toud. l. c. n. 16. & 18. Paris. l. 8. q. 7. n. 64.

2. Respondeo secundo: nomine vacationis in reg. 8. venire tam vacationem de jure & facto simul, quàm vacationem de jure tantum, & vacationem de facto tantum. Gonz. *gl. 15. §. 1. n. 45.* & *maximè n. 72.* de quo vide dicenda *pauis post.*

3. Respondeo tertio: in dubio vacationis appellatione intelligitur vacatio tam de jure quàm de facto, seu vacatio omnimoda. Gonz. *gl. 15. §. 1. n. 9.* arg. *c. cum in nostris. de concess. preb.* unde etiam

4. Respondeo quarto: dum Papa facienti gratiam narratur vacatio, is supponit beneficium vacare omnimodè, ac proinde terminum hunc indistinctè accipit pro vacatione omnimodâ, id est, tam de jure, quàm de facto. Lott. l. 3. q. 8. n. 21. citans Host. *in c. cum nostris. n. 1.* & 5. *de concess. preb.* quia Papa nemini præjudicare intendit neque in possessione, Gonz. *loc. cit.* citans Abb. *in cit. cap. cum nostris. n. 4.* Imol. n. 7. Butrio n. 6. nisi tamen fiat mentio de possessione alterius; tunc enim non aliter videtur intelligere vacationem beneficii, quàm de jure tantum, neglectâ eâ possessione, & que consequitur, plenitudo de facto. Lott. l. c. n. 2.

5. Porro in materia ambitiosa, qualis est impetratio beneficiorum, appellatione vacationes venire veram & non fictam, & qualificatam (qualis v. g. vacatio ficta est vacatio per obitum in regula de infirmis) ait Paris. l. 12. q. 10. n. 5. Et hinc im-

petratione per cessum vel decessum non comprehendit vacationem per mortem civilem, v. g. per privationem, ait n. 26.

Questio 5. An, & qualiter expresso uno modo vacationis non veniant alii?

Respondeo: expresso uno modo vacationis, ut per obitum, non veniant alii, ut per resignationem. Paris. l. 8. q. 7. n. 132. Chok. ad reg. 62. n. 2. Pirh. ad lit. de Concess. prob. n. 28. citans Laym. in c. susceptum. de rescrip. in 6. n. 2. (ubi etiam dicit, hanc doctrinam locum habere in gratia motu proprio principis concessa, & in rescriptis aut concessionibus aliorum Ordinariorum) Garc. p. 11. c. 1. n. 8. citans prater quamplurimos alios Mand. reg. 30. q. 7. n. 22. qui cum Franco dicit, id procedere, esto, in aliis modis vacationis sit fortior ratio (quamvis idem Garc. loc. cit. n. 77. asserat sibi probabilissimum videri, quod observat Dominicus cons. 52. n. 119. &c. qui eum sequuntur, Ferret. cons. 304. nimirum in ordinario non procedere cit. c. susceptum; sed in uno modo expresso contineri alium, eò quod in Ordinario, in quo non datur subreptio juxta Clement. 2. de offic. Ordinar. & juxta quod docuerat ipse Garc. p. 8. c. 3. n. 3. modus vacationis expressus non videatur causa taxationis; sicut nec in Papa, quando providet motu proprio: pro quo postremo citat Franc. etsi contrarium sit, nempe procedat c. susceptum. in executore seu Commisario Papæ; sicut etiam in legato, utpote in quibus cadit subreptio) C. Luca de benef. d. 36. num. 20. Lott. l. 3. q. 7. à n. 54. juxta cap. susceptum; cujus dispositionem hac singulari ratione niti, ait Lott. nu. 5. quia expressio modi vacationis respectu certi beneficii, & unius personæ propter implicitam negationem alterius modi, habet vim restrictivam ad illum ipsum modum expressum; proinde que non possit capi vacatio ex diverso modo, quin detur contradictio in objecto: nam si quis narret beneficium vacare per obitum titii, constet autem, alium prius resignasse beneficium, impossibile est sustinere gratiam tanquam de vacante per obitum Titii; atque sic eleganter docuisse Abb. in c. significante. de rescrip. num. 6. & 7. sic itaque qui obtinuit provisionem de certo beneficio tanquam vacante per obitum certæ personæ, illud non potest capere per resignationem illius personæ. Lott. cit. n. 54. similiter si manderet alicui conferre beneficium vacans per ademptionem incompatibilis alterius, non potest ei conferri, quod vacat per matrimonium contractum. Pirh. loc. cit.

2. Porro limitatur responsio variè à variis. Primò à Felin. in c. in nostro. de rescrip. Solva, Abb. &c. apud Garc. l. c. num. 84. ut procedat in materia odiosa (qualis est impetratio beneficiorum) non verò procedat in materia non odiosa; sed in ea veniant omnes vacationes; licet exprimat tantum vacatio per mortem: quam tamen limitationem sublimitat seu distinguit Garc. l. c. à n. 84. hoc modo; quòd in literis ad beneficia, quæ ambitiosa reputantur, expresso uno modo vacationis non venit alter: item aliàs, etiam in dispositione hominis, dum verbum *vacatio* profertur ab homine, expresso uno modo non venit alter; etiam si materia non sit ambitiosa, seu odiosa, sed favorabilis: pro quo citat Franc. Gigas. &c. nisi fortè fieret expressio, seu mentio de morte in casu, ubi eundem effectum operaretur mors civilis, quem naturalis: æquipa-

P. Leuren. Fori Benef. Tom. III.

rantur enim tunc, si materia sit favorabilis, mors civilis & naturalis; adeò que tunc expresso modo vacationis per mortem naturalem, veniret & vacatio per mortem civilem. Garc. n. 86. In dispositione verò juris, dum exprimitur certus modus, ut per mortem, etiam in materia odiosa veniant alii modi, dum militat in iis, ac in modo expresso, eadem ratio; secus si non militat eadem ratio.

3. Secundò limitatur à Felin. & Selva apud Garc. l. c. n. 10. quòd dum communis opinio est, quòd vacet beneficium uno modo, nempe illo, qui solus expressus est, excusetur impetrans (dum is est unicus non habens competitorum, qui impetravit idem beneficium, etsi posterius ex alio capite; quique se opponat ante completum negotium, hoc est, ante adeptam possessionem) & impetratio non vitietur; etsi beneficium non vacet illo modo, qui expressus est. Verum hanc limitationem Garc. n. 11. ait intelligendam, dum vacatio exprimitur ex persona illius, qui communiter reputabatur verus beneficiarius: de cetero communem opinionem non excusare impetrantem, si reverà beneficium non vacavit modo expresso.

4. Tertiò limitatur ab eisdem Felin. Selva. & Mand. ad reg. 30. q. 7. n. 22. Menoch. de arbit. l. 2. cas. 201. n. 105. apud Garc. l. c. n. 15. ut procedat, nisi aliud appareat de intentione mandantis seu concedentis Papæ; de qua intentione Papæ constare volunt Mandos. & Menoch. ex verisimili conjectura; ut si talis sit impetrans, cui concessisset Papa etiam vacans alio modo, quàm expresso. Verum id sibi displicere, ait Garc. n. 18. eò quòd vel sic dispositio c. susceptum, ferrè nunquam haberet locum; quoniam cui Papa concedit gratiam de beneficio vacante per unum modum, maxime difficiliorem, concederet ferè semper, etiam dum exprimeretur vacans per alium modum; cum non sit major ratio in uno, quàm in in alio: proinde ait Garc. n. 19. de hac intentione tunc constare, quando id ex aliquibus verbis literarum colligeretur; ut si scriberet motu proprio; ac præcipuè, si apponeret clausulam illam, sive alio quovis modo; hujus enim clausulæ præcipua vis est declarare intentionem Papæ non restringi ad unum illum vacandi modum expressum, sed extendi quoque ad quemcunque alium; ac ita salvari gratià ab obreptione inducta per expressionem certi modi vacationis. Lott. l. 3. q. 8. n. 61. & 62. Et hinc investus est stylus ampliandi gratiam per adjectam dictam clausulam, seu adjecti illa solet in impetratione beneficiorum. Lott. ibid. Chok. loc. cit. Barb. juris Eccl. c. 14. n. 77. Atque ita, dum in supplicatione expressus modus vacationis, & dum apponeretur dicta clausula præmissa, sive quovis alio modo vacet, comprehenditur omnis modus vacandi, sive directus sive indirectus, etiam accessorius. Paris. l. 8. q. 7. n. 134. Barb. l. c. n. 77. Chok. ad reg. 62. n. 20. citans C. Paris. cons. 33. n. 20. l. 3. Gemin. Castador. &c. Capit proinde dicta clausula etiam vacationem per privationem. Garc. loc. cit. num. 32. citans Moh. decis. 2. de sequest. Paris. &c. unde etiam resignatarius in virtute dictæ clausulæ potest capere beneficium tum vacans per obitum alterius, quamvis resignans nullum jus in eo haberet. Garc. n. 33. citans Paris. l. 8. q. 7. n. 64. & 120. Mand. de signat. grat. tit. de resign. Mohed. decis. 5. de prob. &c. plura de hac clausula quest. seq. illud circa illam hic observandum, quòd in provisionibus inferiorum col-

A 2 latorum

latorum non facile admitti solet dicta clausula, cadens in provisionibus Apostolicis. C. Luca, de benef. d. 37. n. 21. quamvis contrarium teneat Garc. p. 11. c. 1. n. 75. dicens verius esse, Episcopos & alios collatores posse in suis provisionibus uti dicta clausula quovis modo, ut omnis modus, quo possunt conferre, contineatur; cum non inveniatur prohibitum, citatque pro hoc Franc. in c. susceptum. n. 10. Cosmam. in pragm. sancta. tit. de causis. v. alio quovis modo. Pureum. decis. 181. l. 3. Rebuff. in addition. recent. n. 16. & c. idemque ait habere Lap. alleg. 78. n. 14. de patronis, addit etiam Garc. num. 76. verius esse, quod collatores Papa in inferioribus possint conferre, vacationis modo non expresso, & habere modum vacationis per expresso; citat pro hoc Rebuffum in concordatis. tit. forma mandati. v. innodatus. de Electoribus. & conf. 73. vide, quae hanc in rem dicuntur ab eodem Garc. n. 77. & 78.

Quaestio 6. An, & qualiter elidatur vis dictae clausulae: seu praemisso, seu alio quovis modo vacet?

1. **R**espondeo primò: haec clausula, etsi, ut dictum, comprehendat omnem modum vacandi ex persona expressa; non tamen comprehendit modum ullum vacandi ex alia persona non expressa, nisi addatur: aut ex alterius cujuscunque persona vacet. Chok. l. c. Garc. l. c. n. 22. citans Mand. ad reg. 19. q. 17. n. 4. & conf. 4. n. 17. Nav. in c. si quando. de rescrip. excep. 2. n. 3. Menoch. ubi supra n. 107. & 122. Paris. de rescrip. l. 8. q. 7. n. 65. addit tamen Garc. n. 23. contrarium, nempe quod dicta clausula propter verbum vacet comprehendat quoque modum vacandi ex alterius persona non expressa, & pro hoc citat Mohed. decis. 2. de Offic. deleg. n. 2. Paris. ubi ante n. 126. Idem sentire videtur Lott. l. c. n. 66.

2. Secundò: dicta clausula comprehenditur solum modus omnis vacandi de praesenti, non autem de futuro. Garc. n. 25. citans Mand. cit. q. 17. n. 13. Caputaq. decis. 256. p. 2. Paris. ubi ante, n. 133. contra Sarnens. ad reg. de infirmis. q. 34.

3. Tertio: si datus fuit dispositivè certus modus vacandi, vi dictae clausulae non venit alius, sed ea restringenda ad istum modum, ita ut ad validitatem gratiae in alio modo vacationis non suffragetur, & impetrans non possit capere ex aliis modis vacantia. Barb. l. c. n. 79. Lott. l. c. n. 65. citantes Casar. de Grass. decis. 14. de preb. n. 8. Garc. l. c. n. 34. juxta decis. Rotae in Callagur. Thesauraria. 11. Januarii. 1578.

4. Quarto vis illius clausulae manet elisa ex contraria forma literarum, dum in illis Papa restringit gratiam ad unum aliquem certum modum vacandi. Lott. loc. cit. n. 64. contra Simonet. de rescrip. q. 61. n. 4. adeò, ut hac in re nihil attentius consideretur, quam forma ipsa literarum in restringenda vel amplianda hujusmodi clausula: quia sicut in impetrationibus certo modo consuevit restringi, seu elidi per dispositionem, ita in aliis consuevit ampliari, non solum respectu modi, sed etiam personae, & effectus resultantis ex vacatione expressa. Lott. n. 66. operaturque ampliatio haec in tota sua activitate, nisi vitium intrinsecum habeat; quia videlicet per dolum vel fraudem fuit extorta contra intentionem Papae, quod tunc arguitur, ubi modus expressus omni modo est falsus; quippe hoc casu, ne proprius dolum impetranti patrocinetur, tota gratia corruit. Lott. n. 67. siquidem hujus clausulae

usus non fuit excogitatus ad fovendam malitiam & fraudem, sed ad excusandam simplicitatem, & probabilem credulitatem ex communi reputatione, quando non potest dici profusus falsum id, quod narratum fuit, si aliquo primordio veritatis nitatur. Lott. n. 68. & 69. citans Barb. in Collect. ad c. susceptum. n. 14. & Riccium in Collect. 355. ad finem definit. 4. n. 9. Hinc jam non licet provisio, dum arctatur justificare gratiam, vi hujusmodi clausulae recurrere ad quemcunque vult vacationis modum, sed tunc demum, ubi justificavit saltem de facto modum narratum; quia ubi vacatio narrata non apparet justificata, saltem de facto, gratia est obreptitia, ac proinde frustra tunc recurritur ad clausulas ei insertas, quae cum ipsa corruunt. Lott. n. 70. & 71. Garc. loc. cit. n. 36. ubi etiam, quòd illa duo bene stent simul, quòd beneficium vacet alio modo quam narrato, & tamen vacatio narrata possit justificari, saltè de facto; quia ille, ex cuius persona vacatio narratur, habebat possessionem seu jus aliquod in beneficio; praemissa autem hujusmodi justificatione de facto intrat effectus dictae clausulae, nec attenditur contradictio, ita ut, qui fuit provisus tanquam de vacante per resignationem, non impediatur capere vacans per obitum ejusdem personae, & è contra. Lott. n. 72. citans Rotam decis. 341. num. 2. l. 3. p. 3. divers. & decis. 309. n. 2. in recent. & Mohed. decis. 2. n. 1. de Offic. deleg. 5.

Denique dicta clausula simpliciter concepta, seu nullà factà mentione alicujus reservationis, non capit modum vacandi, ex quo resultat reservatio, & praecipue reservatio major, nempe per obitum in curia. Lott. l. c. n. 76. citans Rebuff. in pr. in forma signaturae. v. affectum. versu. 1. Simonet. de rescrip. q. 14. Mand. ad reg. 19. q. 17. & 8. Ro. de Falcon. de rescrip. q. 4. effectu 4. contra Sarnens. ad reg. de infirmis. q. 34. in principio. Paris. l. 8. q. 7. n. 131. & 132. adeòque ut & ipse modus vacationis comprehendatur ex stylo curiae, adjicitur & adjici necesse est hanc similemve clausulam: seu quovis alio modo, etiamsi ex illo quavis generalis reservatio, etiam in corpore juris clausula, resultet. vel: non obstante quacunque reservatione, etiam clausula in corpore juris. Lott. n. 77. Barb. ad c. susceptum. n. 8. & 9. ubi tamen illud observandum, quòd ubi resultat reservatio ratione mensis, non possit capi vacatio per obitum, nisi facta sit expressa mentio de mense, propter regulam mensium. Lott. l. c. n. 70. citans Pureum. decis. 3. super reg. mensium. & Rotam decis. 309. n. 3. p. 2. recent. quòd si autem facta fuit mentio reservationis per dictam clausulam, seu quovis alio modo, absque eo, quòd adjiciantur cetera, venit omnis reservatio, seu vacatio omnis, qualiscunque demum ex ea resultet reservatio, praeterquam vacatio apud Sedem seu in curia; quòd haec specialem requirit mentionem. Garc. loc. cit. num. 27. & 28. citans Franc. in c. 2. de preb. in 6. Simonet. cit. q. 4. n. 15. & q. 73. n. 1. Gonz. gl. 13. n. 55. contra Mand. qui vult venire etiam tunc vacationes apud Sedem: & Barb. loc. cit. n. 77. ubi remittens ad seipsum tr. de clausulis. claus. 162. simpliciter ait, quòd per dictam clausulam: vel quovis alio modo: veniat quoque vacatio apud Sedem, & per resignationem. Proceditque id (nimirum quòd facta mentione reservationis per clausulam illam: vel quovis alio modo: veniat omnis reservatio) vel maxime, ubi adjicitur clausula: ac dispositioni Apostolica specialiter, vel alias generaliter reservatum existat: quae clausula in literis Apostolicis apponitur, quando facta fuit mentio dispo-

dispositivè, id est, purè & determinatè alicujus reservationis, & non exprimitur detentor, seu intrusus; dum aliàs solum dicitur ac dispositioni Apostolica specialiter reservatum existat. Garc. n. 30. & 31.

Questio 7. Qualiter verbum vacare usurpatum in hoc vel illo tempore comprehendat quoque alia tempora?

Respondeo primò: usurpatum in præsentibus quandoque etiam comprehendit futurum; ita ut beneficium nunc vacans dicat etiam in futuro vacare, sive vacaturum, & comprehendatur his terminis beneficia vacatura. Gonz. ad reg. 8. §. 5. proem. n. 64. Et è contra usurpatum in futuro comprehendit & præsens, ita ut verbum vacabit capiat etiam beneficium vacans, sic v.g. ex quo beneficium vacat tempore datæ regulæ 8. ab illo puncto vacabit etiam in futurum, Gonz. n. 65. citans gl. in Clem. 1. de Concess. præb. v. notitia. Milium in repert. v. verbum futuri temporis. Felin. in c. ad hæc. de rescrip. n. 2. Old. conf. 310. n. 4. Item gl. 11. n. 50. & c. & sic verbum vacatura in materia reservationis capit tunc vacantia. Gonz. loc. cit. n. 66. item gl. 11. n. 52. citans Gloss. in cap. postquam. v. vacaturum. de præb. in 6. Gemin. Franc. & alios passim in cit. c. item Mand. in reg. 26. de vacaturis post promotionem. in proem. n. 3. & 4. Simonet. de reserv. q. 74. per tot. En. de Falcon. cod. tr. q. 4. effectu 13.

2. Secundò: usurpatum in futuro comprehendit quandoque præteritum, quemadmodum verbum erit interdum etiam præteritum, & non solum tempus futurum demonstrat, juxta l. verbum erit. ff. de verb. signif. & ibidem Mand. & verbum oportebit tam præsens, quam futurum significat, juxta l. verbum oportebit. §. fin. cod. tit. Gonz. cit. n. 64. quamvis contrarium his, nimirum quòd verbum vacaturum non comprehendat & præsens vacans ex Put. decis. 48. n. 4. l. 13. tradere videatur Gonz. cit. gl. 11. n. 77. quare in his observandum, quòd ait cit. gl. in Clem. 1. de concess. præb. v. notitia. apud Gonz. cit. §. 5. proem. n. 67. nimirum ante omnia considerandam esse mentem Papæ, ut sub verbo futuri temporis comprehendatur præteritum vel præsens, vel non comprehendatur.

Questio 8. An vacatio de jure tantum sufficiat ad hoc, ut beneficium provideri, & impetrari possit?

Respondeo primò: dum beneficium ipso jure vacat, ut ob promotionem vel ob crimen, potest illud statim (etiam ante sententiam declaratoriam criminis, & criminoso, vel promotio illud de facto adhuc occupante non citato; quia is jam amisit jus & titulum beneficii, quo ipso jure privatus est. Paris. loco paulò post cit. Pirh. ad rit. de Concess. præb. n. 27. citans Azor. p. 2. l. 7. c. 17. q. 2. Gonz. gl. 15. §. 1. n. 39.) tanquam vacuum impetrari & conferri. Lott. l. 3. q. 8. nu. 24. (ubi, quòd supposita vacatione de jure, plenitudo resultans ex possessione alterius de facto non habeatur in consideratione ad effectum, ut sustineatur, vel corruat gratia, citat pro hoc Mand. in addit. ad Lap. alleg. 16. n. 1.) Barb. juris Eccl. l. 3. c. 14. n. 69. Rebuff. in pr. de modis amitt. benef. n. 52. Paris. l. 3. q. 1. n. 81. loquens de beneficii promoti ad Episcopatum. Gonz. gl. 15. n. 148. Garc. p. 11. c. 10. num. 23. Chok. ad reg. 8. n. 23. sic etiam patronus præsentare potest ad beneficium, quòd vacat de jure, licet

P. LENTON, Fori Benef. Tom. III.

non de facto. Gonz. gl. 15. §. 1. n. 43. secus, si beneficiatus per sententiam est privandus AA. iidem. sed neque, dum ipso jure vacat beneficium, possessio conferri potest alteri, eo, qui ipso jure illo privatus est, non vocato. Gonz. cit. §. 1. num. 40. Pirh. l. c. citans Sanch. l. 2. Moral. c. 26. q. 10. n. 12. Chok. loc. cit. quòd ipsum tamen intelligendum esse tantum de possessione coloratà, ita ut si possessio colorata non sit, possessor talis vocandus non sit; eò quòd qui non habet possessionem coloratam, non censetur possessionem aliquam habere, quæ in jure illo modo consideretur, ait Lott. l. 3. q. 8. n. 25. & 26. Et si agitur de beneficio reservato (quo casu possessio intrusi notorie est decolorata propter decretum irritans) executor rectè procedit ad traditionem possessionis, tali intruso non vocato, & habetur illa possessio velut infecta pro vacua simpliciter. Lott. ibid. num. 33. citans Garc. p. 10. c. 1. n. 3.

Questio 9. An sola vacatio de facto sufficiat ad effectum reservationis, potissimum de qua loquitur regula 8?

Respondeo affirmativè Gonz. gl. 15. §. 1. n. 73. ac pro hoc assert plurima a n. 45. Primò decis. Rota 8. de Elect. in antiq. in qua resolutum, quòd reservatio facta de beneficio, quòd obtinet, seu possidere, & detinere pergit Titius, postquam illo ipso jure privatus, capiat dictum beneficium, ex quo de solo facto illud obtinet; eò quòd verba illa, quæ obtinet, nò solum intelligantur de obtentione juris, sed etiam de sola obtentione facti; quemadmodum, dum mandatur interdicto supponi terra alicujus Domini, extenditur mandatum ad terram, quam Dominus ille tenet de facto, & non de jure, juxta Archidiacon. in c. sententia. n. 2. de sent. excommunicationis. in 6. Gonz. cit. n. 45. & 46. citans Simonet. de reserv. q. 5. n. 6. En. de Falcon. tr. eodem q. 4. principali effectu 18. Secundò: decis. Rota 12. apud Bisignet. de præb. n. 6. & 7. in antiq. in qua dicitur Papa declarasse, quòd si ipse reservaret, vel conferri mandaret beneficium, quòd obtinet Titius, non de jure, sed de solo facto, includatur in reservatione, quamvis de jure vacaret ex persona alterius. Gonz. n. 47. Tertio: quòd ad verificandam narrativam vacationis sufficiat, illam probare de solo facto, & quòd, ut Rota decis. 4. de permut. in novis, volenti permutare sufficiat probare, quòd compermutans beneficium possidebat de facto, & pro beneficiato reputabatur. Gonz. n. 49. & 51. Quarto: quòd in Clem. 1. ut live pend. probetur, quòd si duobus litigantibus super beneficio, uterque decedat, vacatio per obitum illius, qui decedit in possessione, nullà habità distinctione, an bonum jus habuerit, attendatur. Gonz. n. 54. Quintò: quòd ad effectum, quòd quis possit conferre, præsentare & c. attendatur solum, quis de facto possideat, non autem quis bonum jus habeat. Gonz. n. 57. Sextò: quòd verbum obtinere etiam verificetur in sola retentione de facto. Gonz. n. 58. similiter verbum vacant. verificetur in vacatione de facto, ut Gomez. Card. & c. apud Gonz. cit. n. 58. Et regula Cancellaria reservantes beneficia familiarium & officiarum Papæ locum habeant, & inter earum reservatio, licet verificetur vacatio de solo facto. Gonz. n. 59. citans Simonet. de reserv. q. 5. n. 4. 5. 6.

2. Atque ex his & similibus colligitur Gonz. n. 62. & 72. regulam 8. intelligendam etiam de vacatione de facto tantum, cum binariis limitationibus

A 3

Prima

Prima: ut non procedat hac doctrina, seu non sufficiat vacatio de facto ad effectum reservationis; quando is, per quem beneficiū vacat de facto, erat violentus occupator, vel intrusus; & de hoc evidenter constat, eò quòd ex quo talis detentio administraculo juris caret, considerari non debet. Gonz. n. 94. Secundà ut tunc demum procedat hac doctrina, dum beneficium vacat de solo facto ex persona Titij; neque tamen jus seu titulus beneficii sit penes alium, præjudicaretur enim aliàs juri hujus tertij, dum is impediretur, ne permutare possit, & uti jure suo, si purè tantum attendetur ad vacationem de facto: Papa autè etsi plenissimam habeat in beneficalibus potestatem; liberiore tamen habet potestatem in beneficio vacante, quam pleno, saltem ex mente sua; quia non præsumitur velle præjudicare juri alterius. Gonz. n. 73. & seq. citatis pro hac limitatione Belezino de *subsid. caritat.* q. 122. nu. 8. Callad. *decis.* 2. num. 2. de *constitut.* Mand. ad regulam 3. q. 12. n. 6. & c. Veruntamen licet juxta hanc doctrinam verum sit, intrare regulam 8. seu beneficium esse reservatum, dum habens jus in illo absque possessione moritur in mense Ordinario, habens verò possessionem ejusdem beneficii absque vero titulo seu jure in illo moritur in mense Apostolico, dum pergit adhuc vacare idem beneficium de jure, seu si nemini adhuc interea collatum; & in tantum rectè dici in ordine ad reservationem considerari in hoc casu solam vacationem de facto; nihilominus & illud sequitur ex secunda hac limitatione, nunquam intrare reservationem illam, dum tantum de facto vacat; sed tunc, quando vacat de jure & de facto simul, licet non vacet simul de jure ex eadem personâ,

Quæstio 10. Qualiter vacatio, & modus vacationis sint exprimenda in impetratione & provisione beneficii?

1. **R**espondeo primò: post expositam per supplicante qualiter vacante in principio ipsarum precum positivè narranda vacatio, seu beneficium vacare per hæc verba: *cum vacaverit, & vacet ad presens*: eò quòd in hoc uno præcipuè consistat honestas gratiæ, tam ex parte supplicis, ne videatur captare mortem alterius, quam ex parte Papæ, seu concedentis gratiam; dum is jus unicuique suum integrum tanquam princeps optimus ex suo rescripto conservari vult, nec alicui præbere ansam ullam captandi mortem alterius. Lott. l. 3. q. 8. n. 1. & 2.

2. Respondeo secundò: licet olim necesse non fuerit exprimere vacationis modum; sed tantum vacationem in genere, factâ enim simpliciter mentione vacationis includebatur omnis modus vacationis juxta dicta superius. Chok. ad *reg.* 46. *Can-* cell. n. 6. citans Gemin. *inc. susceptum. de rescrip.* in 6. n. 10. neque modò inspectâ juris communis dispositione id necesse sit. Toud. *qq. benef.* p. 3. c. 130. n. 3. (dicens hanc juris communis dispositionem adhuc hodie dum observari in Gallia, ita ut ibi sufficiat exprimere in genere beneficium vacare, absque expressione certi modi vacationis) Barb. *juris Eccl.* l. 3. c. 14. n. 72. Lott. l. c. n. 9. citans Lap. *al-* leg. 6. n. 5. Staph. *de variis modis vac.* n. 5. Felin. *in c. in nostra. de rescrip.* n. 37. & c. contra Mand. nunc tamen vi dictæ regulæ omnino necessarium est, ut nedum vacatio, sed & certus modus aliquis vacationis exprimat, aliàs impetratio & provisio sit

nulla. Chok. *loc. cit.* Lott. num. 12. cum communi. Idque non solum in gratia, *neuris;* ut Rota *decis.* 24. *de rescrip. in novis.* Menoch. *de arbit. casu* 201. n. 101. Felin. *in c. in nostra. de rescrip.* n. 37. & José Selva. p. 3. q. 12. n. 21. quos sequi videtur Toud. l. c. n. 16. sed in quacunque gratia provisiâ. Lott. n. 13.

3. Respondeo tertio: dum plures sunt modi vacandi: ejusdem beneficii, sufficit exprimere unam. Chok. *loc. cit.*

4. Respondeo quarto: dicta regula 46. *Can-* cell. locum non habet, si ve non est necessitas exprimendi certum modum vacationis, ubi providetur tanquam de devolutio; cessat enim hoc casu penitus ratio illius regulæ; quia Papa eo ipso, quòd positivè ei narretur devolutio, intelligit beneficium vacare de jure, in qua sola vacatione radicatur iustitia gratiæ; modus autem vacandi, in quo posset latere præjudicium ipsius Papæ, respectu reservationis vel affectiois, non mutatur per ipsam devolutionem. Lott. *loc. cit.* a. n. 143. Garc. p. 11. c. 1. num. 7.

Quæstio 11. An, & qualiter exprimendus mensis vacationis?

Respondeo: in omnibus gratiis beneficalibus narrari debet mensis vacationis, sub nullitate poenâ. *vi reg.* 8. *Can-* cell. Gonz. *gl.* 32. n. 1. & seq. Lott. l. 3. q. 8. n. 79. ubi: quòd, ubi resultat reservatio mensis, non possit capi beneficium ex vacatione per obitum, nisi facta sit expressa mentio de mense. Et dicta mentio dispositiva faciendâ est ad unguem pro forma substantiali, ita ut nec variari vel immutari possit, aut per aequipollens suppleri. Gonz. *loc. cit.* n. 17. ex *Mand. de signat. gratia.* §. *provisiones.* col. 7. ve ùm de hac materiâ fusè factis, ubi explicavimus dictam *reg.* 8.

Quæstio 12. An, & qualiter narranda non vacatio seu plenitudo beneficii de facto?

Respondeo: exprimenda quoque, seu narranda hac plenitudo, ubi nimirum vacante beneficio de jure, illud non vacaret de facto, sed aliquis illud possideret. *c. cum nostris. de Concess. præb.* ubi: quòd impetratio facta de beneficio, quòd vacabat de jure per obtentionem secundi incompatibilis, non tamen de facto, quia temper erat occupatum, est subreptitia, ex quo non fuit facta mentio de possessione, seu detentatione. Gonz. *gl.* 15. §. 1. n. 9. & n. 65. ubi addit rationem; quia ista taciturnitas poterat forte retrahere Papam, vel saltem tardiore reddere super concessione gratiæ. Quod tamen intelligendum de possessione colorata (qualis quoad præsens punctum reputatur ea, in qua datur instantia possibilis tituli validi, etiam ex dispensatione. Lott. *loc. cit.* n. 34.) secus videtur de possessione notoriè decoloratâ. Lott. n. 38. ubi quòd taciturnitas coloratâ talis possessionis inducat subreptionem gratiæ factæ tanquam de vacante secundum unum intellectû, qui communis probari videtur per DD. *in c. cum nostris. de Concess. præb.* præcipuè Jo. And. n. 16. Anchar. n. 7. Card. n. 9. Butrio. n. 9. & 13. veruntamen Lott. n. 39. id (nimirum quòd gratia ex dictâ taciturnitate reddatur obreptitia) referendum ait, non ad eam partem gratiæ, quâ Papa providit, seu defectum urgentem ex hac taciturnitate non respicere substantialiam gratiæ in articulo provisionis, ad eoque ipsam provisionem contra hunc defectum sustineri, quòd ait non advertisse AA. scribentes *in cit.* 6.

cum nostris, sed ad illam partem gratiæ, quæ dantur executoribus (datio enim hæc pars est gratiæ, juxta c. si super gratia, de off. deleg. in 6. cuius contrarium sentire videtur Garc. p. 10. c. 1. n. 70. & 73.) color siquidem ille possessionis non attenditur, nisi in ordine ad hunc effectum, ut mediante citatione possessoris ille excuriatur per executores, priusquam procedatur ad ipsam executionem. Lott. nu. 40. illud namque poterat movere, vel removere Papam in dandis executoribus sub una potius, quam sub aliâ formâ, ne alioqui præcisè jubendo videretur velle de sua possessione iustum possessorem deici. At non potuit movere vel removere in providendo; quia cum provisio fiat ex suppositione vacationis de tempore gratiæ, si suppositio hæc vera, est licet decuriatur color, & sic maneat nuda possessio de facto; utriusque hæc non est tanti, ut videatur movere potuisse Papam, quod minus gratiam faceret. Lott. n. 41. citans Imol. in cit. c. cum nostris, n. 23. a: que ita hodie dum coloratæ possessionis mentio omiſſa nullus est consideratio in ordine ad causandam nullitatem gratiæ: patet ex ipsâ formâ executorialium; quæ sive expediuntur sub forma hujus necessitatis expressivâ per clausulam: *amoro quolibet illicito detentore*: quæ clausula implicat mentionem possibili coloratæ possessionis alterius. Lott. n. 44. & 45. citans Rotam in Cöloniensi. Canonico. 20. Maji 1602. Anchar. Calder. & c. in cit. c. cum nostris, quin & ad tollendum omnem scrupulum usu receptum esse, ait Lott. num. 50. ut inter alias clausulas generales, quæ apponuntur in supplicationibus, hæc quoque ingeratur: *ut dicti defuncti, & aliorum quorumcunque provisiones, concessiones, institutiones, collationes & possessiones pro expressis habeantur &c.* quæ clausula vim habet expressivam coloratæ possessionis: sic quoque ait Gonz. gl. 15. §. 1. n. 67. hodie in omnibus literis apostolicis apponi plures clausulas, quæ suppleant defectum dictæ taciturnitatis; nempe clausula: *dummodo non sit alteri jus questum*: nec non clausula: *amoro quolibet illicito detentore*, ac propterea nemo soleat facere mentionem de intrusione alterius.

Questio 13. Qualiter vacatio narrata beneficium sit verificanda?

Respondeo primo: nisi beneficium vacet, ut narratum fuit, gratia nulla est; sive nihil concessum censetur. Lott. l. 3. q. 8. nu. 42. omnia enim narrata habent vim conditionis: *veris existentibus prænaratis*; adeoque nisi verificentur, ruit gratia. Gonz. §. 4. proem. n. 78. sic v. g. si dispositivè narratus modus aliquis reservationis, seu devolutionis, nisi verificetur, gratia est subreptitia; quia Papa fuit deceptus. Gonz. *ibid.* n. 76. & 77. citans quamplurimos; adeoque etiam, nisi verificetur vacare beneficium, prout narratum: quin & regula certa est, quod omnis narrativa, quamvis alias necessaria non esset, debeat verificari; cum sit pars gratiæ. Gonz. gl. 32. n. 57. citans Crescent. decis. 4. de Concess. præb. Mohed. decis. 8. de rescrip. Roman. cons. 32. nu. 2. Paris. cons. 130. num. 1. quod si tamen non assertivè, sed dubitativè per verba: *forſan, forcaſſis*, aut similia fuisset narrata vacatio, seu aliquis certus modus, non est opus verificare illum; cum enim per tales dictiones nihil affirmetur, non est necessaria verificatio illius, quod per tales dictiones asseritur, juxta l. in substantia. de vulg. & pupill. substituit. Gonz. gl. 32. n. 11. similiter necessaria non est verificatio narrativa, dum ad-

hibita fuit dictio: *asseritur*, v. g. dicendo: *vacavit in tali mense, vel per obitum, prout asseritur*: consideratur enim talis narrativa, ac si facta non fuisset. Gonz. loc. cit. n. 12. & 13. citans Cas. de Grassis. decis. 2. de probationibus. n. 4. Callad. decis. 4. n. 9. tit. cod. & c.

2. Respondeo secundò: vacatio tempore data verificari debet. c. cam. de rescrip. Paris. l. 8. q. 7. n. 146. & l. 12. q. 14. n. 26. citans Ferret. cons. 283. n. 18. Old. & c. Lott. l. 3. q. 8. n. 41.

3. Respondeo tertio: sufficit, vacationem narratam verificare de solo jure, ita ut per hoc vitetur subreptio. Gonz. gl. 15. §. 1. n. 65.

4. Respondeo quarto: sufficit etiam justificare vacationem de facto, eo modo, quo in literis narratur. C. Luca de benef. D. 75. n. 16. dicens hæc esse in beneficiis propositionè receptâ. Tond. p. 3. c. 238. nu. 13. ubi: sufficit impetranti ex causa resignationis, quod modus vacationis expressus fuerit verus de facto, licet non esset verus de jure, eò quod v. g. qui provisus per collatorem Ordinarium, verè resignavit, quamvis jus non habuerit in beneficio resignato, & sic vacatio expressa esset de facto vera; sive ad verificandam narrativam vacationis in gratia beneficii sufficit, illam verificare de solo facto, licet non verificetur de jure. Gonz. gl. 15. §. 1. nu. 49. citans Crescent. decis. 9. de præb. Caputaq. decis. 407. p. 2. & plures Rotæ decis. ac præcipuè 9. num. 10. p. 2. divers. ubi dicitur: ad verificandam narrativam gratiæ sufficere probatio facti carentis adminiculo juris: & decis. 208. n. 2. p. 3. divers. ubi idem dicitur, sed limitatur; nimirum ut secus sit, si ageretur de inferendo perpetuum præjudicium Ecclesiæ, ut in casu de mutando statu Ecclesiæ. Gonz. *ibid.* n. 50. Garc. p. 11. c. 1. a n. 36. ubi variis Rotæ decisionibus probat, quod ut vi clausulæ generalis: *vel alio quovis modo*: consequi quis possit beneficium ex alia vacatione, sufficit vacationis modum dispositivè seu assertivè expressum verificari seu probari, saltem de facto; quamvis idem Garc. num. 80. dicat, existimare se tanquam certum, in collatore Ordinario apponente clausulam: *seu alio quovis modo*: non esse necessarium ullo modo verificare modum expressum, nequidem de facto; eò quod in Ordinario non cadat subreptio, & modus expressus non videatur causa taxationis.

5. Respondeo quinto: quando plures modi vacandi a què dispositivè, sed ex eadem persona alternativè narrantur, satis est alterum, seu unum verificari. Lott. l. 3. q. 8. n. 14. Garc. p. 11. c. 1. n. 68. citans Mascard. concl. 1128. nu. 31. & plures Rotæ decis. in quibus dicitur, quod vacatio narrata non est necessario verificanda, quando gratia non est restricta ad illam, sed narrat etiam aliam vacationem, saltem in genere dicendo: *aut aliâ certo modo*: & ideo sufficit unum verificare, nam in alternis sufficit verificare unum juxta reg. *alternativis*. in 6. dum verò plures modi vacandi narrantur copulativè, omnes debere saltem de facto verificari, tanquam verius asserit Garc. loc. cit. n. 49. ex Ægid. decis. 734.

Questio 14. In specie, qualiter verificanda narratio mensis vacationis?

Respondeo: nisi verificetur, saltem de facto, vacatio in mense narrato capi non potest beneficium, etiam ex clausulis generalibus: *sive alio quovis modo*: Garc. loc. cit. n. 55. juxta decis. Achill. de Grassis. 264. sive 1. de præb. quia tempus adjectum

est causa taxationis, ut dicitur *ibidem* ex Old. *conf.* 330. Et Papa, vel ejus nuncius facilius provident in mensibus suis, quam quod velint gravare Ordinarios collatores: quin & sola narrativa vacationis in mense reservato seu Apostolico dispositivè facta operatur, ut omnis gratia & ejus clausula restringantur ad reservationem; & non valet provisio, nisi verificetur reservatio, ita ut nequeat etiam suffragari clausula: *vel alio quovis modo*: utpote quæ tunc restringitur, nec contradicatur expressis. Gonz. §. 4. *proam. n. 77. & gl. 32. n. 9.* ubi: quod effectus narrandi mensis dispositivè sit, quod narrans præcisè teneatur ad reservationem illius, nec suffragentur clausulae generales, prout dicitur de devolutione dispositivè narrata, adeoque nisi probetur, corrumpunt clausulae generales, & non capiunt aliam vacationem; quia dispositiva expressio facit restringi gratiam ad illum modum vacandi.

2. Proceditque id ipsum non tantum, quando beneficium vacasset in mense reservato (quo in casu contra Gonz. dictum fuit aliàs debere fieri mentionem mensis) nec aliàs esset reservatum alià reservatione. *Garc. cit. c. 1. n. 5. juxta decis. Rota in Tolentan. Canon. 24. Febr. 1552.* sed etiam dum expressus & narratus fuit mensis citra necessitatem eum exprimendi v. g. quando beneficium aliàs, quam ratione mensis reservatum erat: etsi enim tunc necesse non erat exprimere mensis, quia tamen illum expressit, tenetur verificare juxta *decis. Rota immediate ante cit. & aliam in Sutrina Parochial. 8. Junii. 1588.* apud *Garc. n. 59.* Item procedit (nimirum quod verificari debeat dispositivè narratus vacationis mensis reservatus) etiam si non daretur concursus alterius provisi ab Ordinario, vel ab alio prætendente ad se spectare, qui se opponeret. *Garc. n. 63. Gonz. gl. 32. n. 55. Rota apud eisdem in una Cordub. beneficii. 2. April. 1559.* tenente contrarium; eò quod, dum Papa in literis facit mentionem de mense vacationis, v. g. per obitum, id facit tum respectu Ordinarii, ne illi irrogetur injuria, tum respectu *regulae*, requirentis expressionem mensis, adeoque non apparente provisione Ordinarii, cum per expressionem mensis sit satisfactum *regulae*, videtur Papæ intentioni satisfactum; cum ipse voluerit conferre beneficium, quomodocunque vacaverit. *Gonz. gl. 11. n. 106. & gl. 32. n. 54.* quamvis, ut addit *Garc. cit. n. 62.* idemque tradit *Gonz. gl. 11. n. 104.* opus tum non sit plenà justificatione seu probatione, sed sufficiat semiplena; cum non agatur tunc de præjudicio alterius, neque Ordinarii providentes, neque ab eo provisi: & provisio Papæ tunc valere potest non solum ex capite reservationis, sed etiam ratione preventionis, quod idem admittit *Gonz. gl. 11. nu. 99.* dum agitur de levi præjudicio.

3. De cetero, verificatio & probatio vacationis narrati mensis debet esse plena & concludens; dum agitur de probanda vacatione in certo mense ad effectum reservationis; cum tunc agatur de gravi præjudicio tam collatoris Ordinarii, quam provisi ab illo; utpote qui, constituto de contingentia vacationis in mense reservato, aliave reservatione ob alium certum modum vacationis, erit privandus. *Gonz. cit. gl. 11. n. 100.* citans *Ferret. conf. 2. nu. 13. vol. 1. Bald. conf. 68. nu. 1. l. 3.* (ubi, quod quando agitur de excludendo aliquem à possessione, non sufficit probatio obitùs per famam, sed debet esse plena.) *Cresc. decis. 4. de prob. num. 2. & Rota in Bispal. beneficii. 12. Martii. 1603.* neque in hoc

casu, nimirum talis præjudicii, relevat aliquid, quod Papa narraverit reservationem in Brevis, si aliàs non probetur, *Gonz. gl. cit. num. 102.* citans *Lancell. de arrent. p. 2. c. 4. in pref. n. 508.*

4. Limitatur tamen hoc ipsum; nisi vacatio esset difficilis, & contingit, dum quis mortuus in mari, vel inventus mortuus in sylva; tunc enim sufficit minor probatio de mense reservato vacationis. *Gonz. cit. gl. 11. nu. 103.* præter alias *Rota decis. citans etiam 731. p. 2. divers.* ubi etiam declaratur, qualis probatio in tali casu sufficiat, de quo vide dicenda à nobis §. seq. Limitatur secundò; dum adest aliquis intrusus non docens de titulo; tunc enim minor sufficit probati. *Gonz. loc. cit. n. 107.* citans plures *Rota decis.* Tertio dum gratia non fundatur tantum in reservatione, sed etiam potest sustineri ex alio capite; puta, quia Papa prævenit Ordinarium collatorem; tunc enim necessaria non est plena probatio mensis narrati, quamvis ad sit intrusus, & doceat de titulo Ordinarii. *Gonz. loc. cit. n. 110.* citans *Rotam. decis. 46. nu. 1. juncto n. 3. p. 2. divers.* & in una *Placentina Canon. 1. Martii. 1599.* Quarto (quod tamen timide & sub dictione forsan tradit. *Gonz. nu. 111.*) dum gratia principalis in omnibus aliis fuit verificata; tunc enim etsi probatio quoad mensis vacationis reservatum non sit omnino plena, debet sustineri: citat pro hoc *Rotam in Calagurit. beneficii 22. Martii. 1602.* addit tamen *Gonz. n. 112. in fine;* se non audere recedere à regula generali, & putare se, adhuc non sufficere probationem non plenam vacationis in mense reservato.

Questio 15. An, & qualiter, etiam independentè à narratione vacationis factè, probanda sit vacatio in ordine ad hoc, ut beneficium impetrari possit?

1. Respondeo primò: vacatio, etiam simpliciter considerata, non præsumitur nisi probetur. *Gonz. gl. 15. §. 2. n. 47.* citans *Bellam. decis. 349. n. 1.* probatur autem etiam per solam famam seu alias semiplenè; quia non agitur de magno præjudicio, quia si is, per cujus obitum, vel contractum matrimonium dicitur vacare, vivit, vel non contraxit matrimonium, collatio erit nulla, & ipse retinet suum beneficium, *Gonz. ibid. n. 75.* citans *Malc. de prob. concl. 1075. n. 1. &c.*

2. Respondeo secundò: tempus verò vacationis quoad effectum reservationis est plenè probandum. *Gonz. loc. cit. n. 76.* *Corrad. in pr. benef. l. 3. c. 6. n. 48.* licet enim Papa, ubi Ordinarius collator non habet alternativam, habeat menses 8. adeò; duplo plures, quam Ordinarius, & vel hinc facilius & verisimilior sit vacatio in uno ex 8. mensibus Apostolicis, quam in aliquo ex 4. Ordinariis. *Gonz. gl. 11. n. 36.* non tamen, non solum non præsumitur reservatio ratione mensis, seu contingit vacatio in mense Apostolico, sed etiam concludenter probari debet, ut provisus à Papa obtinere possit. *Gonz. n. 37.* citans *Put. decis. 266. n. 3. l. 4.* *Rotam, decis. 46. n. 3. p. 2. divers.* quia Ordinarius & provisus ab eo fundat intentionem suam in jure communi, juxta *C. ex frequentibus. de institut. & dicta à nobis aliàs.* Et sublata reservatione *regul. 8.* Episcopus possit providere liberè in omnibus mensibus, consequens est, quod provisus ab Ordinario aliud nihil probare teneatur, nisi anterioritatem suæ collationis in jure communi fundatam, & quod

quod onus probandi reservationem ratione mensis spectet ad provivum Apostolicum, fundantem se in vacatione in mense Apostolico. Gonz. *ibid.* n. 38. & seq. unde etiam habens facultatem providendi beneficia reservata ob vacationem in mense Apostolico, seu reservato in aliqua diocesi vel urbe, ad hoc, ut valeat ejus provisio, tenetur probare vacationem contigisse in mense Apostolico, aliàs excluditur provisus ab illo. Gonz. n. 42. citans Put. *decis.* 35. l. 1. & additionem ad Simonet. *tr. de reserv.* q. 3. n. 6. vide dicenda inferius, ubi de probando obitu narrato.

Questio 16. Qualis debeat esse vacationis notitia in ordine ad hoc, ut censeatur elapsus terminus, datus ad presentandum & conferendum?

Respondeo: debet esse indubitata; ubi enim tractatur de puniendo negligentia alicujus, non sufficit scientia presumpta, etiam ex eo, quod publicum est. Lott. *l. 2. q. 6. n. 24.* citans Put. *decis.* 142. n. 2. l. 1. Lap. *alleg.* 78. n. 12. Et quatenus autem hæc scientia vacationis pendet ex arbitrio iudicis, is in statuendo desuper considerare debet qualiter beneficium, modum vacationis, locorum distantiam, & ex his omnibus arbitrabitur scientiam, vel ignorantiam vacationis. Lott. *loc. cit.* n. 25. citans Jo. And. *in c. ex parte, de concess. præb.* n. 2. Abb. *in c. diversitatem. tit. cod.* n. 7.

Questio 17. An vacatio inducatur ex persona habente solum jus ad beneficium?

Respondeo negativè. Gonz. *gl.* 15. §. 2. à nu. 2. Lott. *l. 3. q. 8. nu. 132.* citans Vitalin. *in Clem.* 1. ut *lit. pend.* nu. 47. Put. *decis.* 144. nu. 1. l. 1. Et siquidem, ut desumatur vacatio ex parte personæ, oportet ex parte ejusdem personæ fuisse plenum, quale non dicitur nisi respectu illius personæ, cui de eo facta est canonica institutio. Lott. *cit.* n. 132. juncto n. 16. sic v. g. dum presentatus ante institutionem, electus ante confirmationem moritur in curia, non intrat reservatio, AA. iidem. Paris. *de resign.* l. 7. q. 1. n. 85. ubi: quod si electus talis moriatur in curia Rom. per ejus obitum non vacat beneficium, neque in curia, neque extra illam, sed per obitum primi; per electionem enim vel presentationem, cum non acquiratur jus perfectum, non dicitur plenum beneficium, nec extincta prima vacatio, sed adhuc vacat beneficium ut prius, & ideo non vacat per obitum electi, vel presentati. Gonz. *loc. cit.* citans *gl. fin. v. collatio. in c. penult. de præb.* in 6. Rot. *decis.* 6. n. 2. de elect. *in novis. Navar. conf.* 17. de celebratione miss. n. 2. Covarr. *in qq. pract.* c. 36. nu. 7. Pavin. *de post. cap. sede vac. præl.* 7. n. 16. Et licet eo momento, quo defungitur electus vel presentatus, redintegretur tempus datum electoribus ad eligendum, & patronis ad presentandum, juxta *c. si electio. de elect.* in 6. & ad hoc reputetur quasi nova vacatio, ut Rota apud Put. *cit. decis.* 194. ad finem. attamen in effectu nihil profus de novo vacat de jure vel de facto, juxta Seraph. *decis.* 1446. à num. 1. & 2. & Rotam *in Aquitanens. Prioratus.* 21. Febr. 1625. Lott. *loc. cit.* n. 133. Similiter dum is, cui collatum beneficium, moritur ante ejus acceptationem, non vacat beneficium ex persona illius. Lott. n. 137. Gonz. nu. 6. citans Old. *conf.* 57. durare siquidem pergit prima vacatio, cum per collationem, donec absens

illam ratam habuit, jus in beneficio, ut suum dici valeat, non tribuatur, juxta *c. si tibi absentis. de præb.* in 6. Gonz. *loc. cit.* & provisio consumens præcedentem vacationem non aliter effectuatur, quam si concurrat consensus provisus. Lott. nu. 139. Idem statuendum, dum moritur is, qui habuit gratiam seu mandatum simplex de providendo in formâ dignum. Gonz. *loc. cit.* n. 1. & plenius nu. 58. Lott. n. 138. citans Rotam *in Burgenf. Canonic.* 28. April. 1597. Cum enim eâ formâ nondum verificatâ & executâ, ex persona impetrantis possit contingere, ut is propter incapacitatem & insufficientiam rejiciatur, non potest videri interea jus illi quod quaesitum in beneficio, adeoque ex persona illius induci vacatio. Lott. *cit.* n. 138. Adde quod forma dignum (sub qua dantur literæ pro his, de quorum habilitate nullum Papæ exhibetur testimonium) non dat provisionem, sed mandatum de providendo, & inter eam & provisionem est differentia, qualis est inter venditionem, & promissionem de vendendo, quæ promissio nulli dominium transfert. Lott. n. 139. & 140. ex Cassad. *decis.* 1. n. 6. ut *lit. pend.* Idem est in cæteris casibus, in quibus acquiritur solum jus ad beneficium, quorum decem assignant AA. Gonz. *loc. cit.* n. 1. qualiter autem inducatur vacatio ex persona commendatarii perpetui, qui non tantum jus in beneficio habet, vide *quest. seq.* Porro inducitur vacatio ex persona habentis jus tantum ad beneficium, non tantum in ordine ad effectum, ut intret reservatio reg. 8. sed etiam quo ad alios effectus, & in specie etiam in ordine, ut intret reservatio regula 3. & 31. et si in dictis regulis apponantur verba illa: seu ad qua jus eis comperit, vel compererat. Gonz. *cit.* §. 2. nu. 4. citans Mand. *in reg.* 3. & 81. q. 13. & Rotam *decis.* 427. n. 4. & 5. p. 1. *divers.* contra An. de Falcon. *de reserv.* q. 4. effectu. 47. n. 1. & n. fin. Et.

Questio 18. An, & qualiter induci & concurrere possit duplex vacatio, præcipue ex eadem persona?

1. Respondeo primò: impossibile est ex una, eademque persona duas induci vacationes. Lott. *l. 3. q. 15. n. 8.* & beneficium, quod vacat ex persona unius, non potest ex eadem persona rursus vacare, non superveniente post primâ vacationem novo titulo. Paris. *de resign.* l. 12. q. 14. nu. 35. Gonz. *gl.* 15. n. 145. ubi: quod si beneficium vacavit ex uno capite, non potest postmodum vacare ex alio sequente (intellige respectu ejusdem personæ) cum fuerit jam jus totum ab illa abdicatum aut ablatum, & consequenter ex sequente capite nihil potest vacare; cum tunc nihil juris amplius habuerit in beneficio. militat enim hic communis regula: quod prima vacatio impediatur sequentem. *c. susceptum. de rescrip.* in 6. Lott. *cit.* nu. 8. & 9. 14. n. 62. *cod.* l. 3. Gonz. *gl.* 15. nu. 144. sic, v. g. dum quis, postquam ipso jure privatus est beneficio ob contractum matrimonium vel crimen; antequam dimitteret possessionem beneficii illius, moreretur, beneficium illius, quod jam vacaverat per admissionem criminis, vel contractum matrimonium non vacat denuo per obitum illius. Gonz. *loc. cit.* num. 143. nisi forte vacatione de facto, de quo hic non quaeritur; sed solum petitur, utrum duplex vacatio ejusdem generis, v. g. dum utraque est vacatio de jure, concurrere possit.

2. Sic dum infirmus resignans moritur ante vigesimum

gesimum diem post factam resignationem, non datur duplex vacatio, una ex resignatione, altera ex obitu resignantis, sed una tantum per obitum. Lott. l. 3. q. 15. n. 20. citans Sarnen. in reg. 18. Cancell. Seu in reg. de 20. seu de infirmis. q. 35. Put. decis. 105. n. 2. l. 2. sed neque in hoc casu dici posse, dari resignationem unam veram, nempe per resignationem, & alteram fictam ex principis decreto; nempe per obitum talis resignantis ante vigesimum diem, probat *ibid.* Lott. a. n. 9. ex eo, quod impossibile sit non tantum in naturalibus, sed & civilibus cum fictione (quæ nullum habet aliud subiectum, quam assumptum indubitata falsitatis pro veritate, ut liquet ex ejus definitione apud Bart. in l. *stis*, qui pro emptore. n. 21. & Jason *ibid.* n. 168. de *usucap.*) concurrere posse ipsam veritatem; adeoque ut Lott. *nu.* 14. si in hoc casu sustineatur actus resignationis, adeoque ex ea secuta vera vacatio, non datur terminus habilis pro inducenda fictione vacationis per obitum; cum fictio, tamen contra veritatem intendatur perpetuo, versetur nihilominus circa possibilita, ut Alciat. de *presumpt.* p. 1. in principio. n. 2. & Menoch. *tr. cod.* q. 8. n. 7. & 32. vide de his pluribus Lott. l. 6. a. nu. 30. & dicenda à nobis infra.

3. Sic ex obitu commendarii etiam perpetui (tamen in perpetuo concedatur jus percipiendi redditus, illosque vendendi in usus proprios, & sic videatur commenda hæc fortiri vim provisionis; & licet videatur adhuc titulus imperfectus, imperfectio tamen illa non consideretur respectu plenitudinis ipsius beneficii, quod jam detinetur ab eo ex titulo Canonico, sed respectu cuiusdam plenioris provisionis retentæ in mente Papæ commendantis beneficium. Lott. l. 3. q. 8. n. 126. & 128.) aut aliàs ex cessatione commenda non inducitur nova seu secunda vacatio de jure, sed antiqua quasi reviviscit. Lott. l. c. n. 123. & nu. 91. ubi: quod, quamvis beneficium commendatum per mortem commendarii ita vacare censeatur, ut impetrari possit, tamen quod pertinet ad personam commendarii id necessario referendum est ad vacationem de facto distinctam à vacatione de jure, quæ semper eadem est, quæ prius; citat pro hoc Put. *decis.* 22. nu. 4. & per tot. l. 1. quia tamen hæc vacatio juris ut prius respectu ipsius tituli conservatur, simulque datur ex persona commendarii vacatio de facto; per hoc non excluditur, quodominus ex cessatione ipsius commenda perpetua jam resultet vacatio solida, id est, tam de jure, quam de facto simul. Lott. *cit.* n. 123. Verum de hoc quoque alibi.

Questio 19. Qualiter consumatur vacatio?

1. Respondeo primo: non consumitur per provisionem in formâ dignum ante examen, & approbationem, seu executionem. Lott. l. 3. q. 8. n. 134. Tond. p. 1. c. 87. n. 21. & constat ex dictis paulo ante.

2. Respondeo secundo: neque consumitur per provisionem de facto, hoc est, illegitimam, & de jure nullam. Lott. l. 3. q. 20. n. 119. sic etiam non consumitur vacationem per presentationem, etiam subsecuta institutione (idem est de collatione) contra mentem fundatoris tradit Tond. *loc. cit.* n. 20. quidquid sit de eo, ut ibi Tond. num. cesset per talem provisionem vacatio in ordine ad tollendam reservationem. Sic etiam per provisionem apostolicam, v. g. factam per legatum ipso jure nullam, non consumitur vacatio. Tond. *loc. cit.* n. 23.

3. Respondeo tertio: neque per legitimam, seu

collationem de jure necdum acceptatam (idem est de electione ante confirmationem & presentationem ante institutionem, ut constat ex dictis paulo ante) sed, tum demum, ubi est acceptata collatio. Lott. l. 3. q. 14. n. 61. & plenius l. *cod. q. 1. n. 19.* Gonz. gl. 15. §. 2. n. 31. idque etiam ante capram possessionem. Gonz. *ibid.* citans Gomez. *ad reg. de triennali. q. 3. n. 2. & 3.* Simonet. *de reserv. q. 55.* Put. *decis.* 146. n. 4. l. 2. & c. Item ante literarum expeditionem (etiam, dum ante eam moritur provisus) expirat prior vacatio per signaturam supplicationis (modò tamen subsecuta sit acceptatio, ut monet Lott. mox citand. n. 19. & seq.) Cum per hanc, tanquam Papæ rescriptum gratia sit perfecta. Lott. l. 3. q. 1. n. 16. citans pro hoc n. 18. Mand. *ad reg. 27. q. 13. n. 4.* Simonet. *loc. cit.* n. 11. Garc. p. 4. l. 2. n. 14. & c. accidens sic perpetuo sensisse Rotam, est Cancellaria opinetur contrarium. Gonz. gl. 15. §. 2. n. 32. subdens tamen n. 33. hæc intelligenda, quando supplicatio est registrata, & parti tradita; eò quod prius non detur jus aliquod considerabile quaesitum, & de facili possit talis supplicatio signata lacerari; citat pro hoc Gomez. *ad reg. de non tollendo jure quas. q. 20. in fine.* Paris. *de resign. & c.* & quidem expirat post dictam signaturam ante expeditas literas prior vacatio cum omni effectu, etiam respectu vinculi reservationis aut affectionis prius injecti beneficio. Lott. *loc. cit.* n. 17. ita ut, si provisus à sede Apostolica de beneficio reservato post signaturam & registratam supplicam decedat extra curiam in mense ordinario, possit Ordinarius collator de illo beneficio disponere. Gonz. *loc. cit.* n. 34. juxta dicta ab eod. gl. 15. §. 1. n. 34. Secus tamen dicendum, nimirum vacationem non consumi ex tali rescripto seu signaturâ, etiam securâ acceptatione & registratâ supplicâ, si in supplicatione (ut fieri solet, quando rescribitur, etiam pro presente in curia) adjecta esset clausula: & committatur in formâ dignum, live dum rescriptum esset in forma dignum. Lott. l. 3. q. 8. n. 141. citans Bellam. *decis.* 608.

4. Respondeo quarto: vacationem non consumit per commendationem beneficii. Gonz. gl. 15. §. 2. n. 20. inferitur & constat ex dictis q. *precedente.*

5. Respondeo quinto: per unionem beneficii cum alio validam consumitur, seu extinguitur precedens vacatio, quin & tollitur in futurum. Lott. l. 3. q. 8. n. 85. & 86. per unionem siquidem ingreditur vacatio, & in consequens collatio, ita ut unioni nihil magis repugnet, quam suppositio status collativi. Lott. l. 1. q. 28. n. 164. & unitum beneficium nunquam dicitur vacare. Gonz. gl. 15. §. 7. n. 7. sed neque, si semel facta validè unio dissolvatur denuo, reviviscit prior beneficii vacatio, quæ vacabat ante unionem factam, utpote quæ jam semel consumpta est in perpetuum, non secus ac ipsum beneficium unitum absolute deductum ab esse ad non esse per dictam unionem extinctivam tituli beneficii. Tond. *cit.* n. 24. Lott. *cit.* q. 8. n. 88. sed quemadmodum per dictam dissolutionem unionis factæ in perpetuum confurgit novum, sed aliud beneficium, ut Felin. in *c. cum accessissent. de consuet.* n. 33. & auctores communiter in *clen. ultim. de rescrip.* Lott. l. 2. q. 8. n. 88. ita etiam confurgit nova ejus vacatio: contra, suppositâ & declaratâ nullitate dictæ unionis, perseverat semper prior seu antiqua vacatio. Gonz. gl. 15. §. 2. nu. 79. Lott. l. 3. q. 8. num. 87. Tond. p. 1. c. 87. num. 24. citans Seraph. *decis.* 1309. n. 2. sic quoque per unionem seu suppressionem beneficii, quæ non est in perpetuum

peritiam, adeoque non extinctiva tituli, uti non extinguitur penitus beneficium, ita nec prior ejus vacatio; unde per dissolutionem unionis, seu revocationem talis suppressionis non creatur novum beneficium; ita nec nova consurgit ejus vacatio, sed prior potius, hoc sublato suppressionis temporalis impedimento, reviviscit: videtur manifeste inferri ex iis, quæ tradit Lott. l. 2. q. 8. n. 85.

Questio 20. In specie quâmdiu duret, seu per quid consumatur vacatio Sedis Episcopalis seu Abbatialis?

Respondeo: quamvis de jure communi desinat vacare per confirmationem, institutionem, seu provisionem à sede Apostolica factam. Gonz. gl. 15. §. 2. n. 80. citans gl. in clem. 1. ut lite pend. v. collatio. Pavin. de off. & post. cap. sede vac. præ. l. 7. n. 16. Felin. in c. cum Bertholdus. de rejudicat. n. 3. &c. ita ut per confirmationem, vel provisionem papalem acquiratur exercitium jurisdictionis ante apprehensionem possessionis. Gonz. ibid. n. 81. citans gl. communiter receptam in c. penult. de præb. in 6. v. collatio. Basilium. de elect. p. 3. c. 44. n. 4. Abb. in c. transmissum. de elect. nu. 2. & 3. hodie tamen non cessat dicta vacatio, donec literæ confirmationis, institutionis, aut provisionis Apostolicæ sint expeditæ & præsentatæ capitulo, seu conventui, cujus prælati sedes vacabat, ut expresse disponitur per extrav. injuncta. de elect. inter communes. Gonz. loc. cit. nu. 83. citans Rebuff. in pr. de Simon. resign. n. 31. & 40. ac nu. 84. subjungens juxta hæc debere intelligi DD. dicentes, quod literæ debeant esse expeditæ, ut non dicantur Ecclesiæ vacare, ac Episcopus possit administrare, licet de præsentatione literarum mentionem non faciant: licet enim simpliciter loquantur, quod nulla sit necessaria expeditio literarum, non tamen per hoc excludant transportationem, ostensionem, & præsentationem literarum, ex quo ad id probandum allegant cit. extrav. injuncta, quæ decretum irritans continet, & graves penas non solum contra utentes jurisdictione, sed etiam contra capitulum, & conventum admittentem ad possessionem, seu jurisdictionis executionem ante dictarum literarum præsentationem: sed de his plenius alibi, ubi de electi & confirmati potestate.

Questio 21. An, & qualiter vacent beneficia manualia & regularia?

Respondeo: beneficia manualia vacare per obitum: item vacare posse per resignationem, tradit Paris. l. 11. q. 3. n. 93. Vacare item ipso jure per amotionem seu revocationem ad autum conferentis illa, tradit ibid. Paris. & Gonz. gl. 15. num. 96. sicut & vacare beneficium de cetero non manuale per obitum Papæ, dum is contulit illud ad beneplacitum suum, tradit ibid. Gonz. nu. 93. Et beneficium aliàs ex natura sua perpetuum collatum per Papam ad certum tempus, vacare eo ipso termino elapso, asserit num. 94. Veruntamen in manualibus uti non datur verus titulus, ita non dari vacationem astruit Card. de Luca. de benef. d. 96. n. 18. citans pro hoc Greg. decis. 48. num. 5. & Rot. decis. 245. n. 3. p. 6. recent. quod tamen ipsum limitat n. 19. dum ait, intelligendum de vacatione vera & propria ad effectus juris, illum præsertim reservationis vel affectionis; de cetero namque improprie, ac largo modo ea dici vacare de facto per

per mortem naturalem vel civilem, vel per remotionem.

Questio 22. An, & qualiter vacet beneficium de mensa, beneficium unitum, & beneficium Ecclesiæ non numerata?

1. **R**espondeo ad primum: beneficia de mensa non sunt vacabilia, seu non dicuntur vacare, Lott. l. 3. q. 8. n. 88. citans gl. communiter receptam in Clem. unicam. de suppl. negl. prælator. & ibi Imol. n. 42. Card. n. 5. Vital. n. 101. & AA. passim. Gonz. gl. 5. §. 6. n. 64. & §. 7. n. 21. And. Vallens. de benef. l. 3. tit. 12. n. 2. ubi: quod beneficium vacare per obitum, fallat in iis beneficiis, quæ sunt mensæ prælati, vel dignitatis, vel capituli annexa, &c. Quia illa non vacant per mortem eorum, qui illis inserviunt: nam licet illis fructus concedantur, non sunt tamen proprie illorum Rectores & beneficiarii, sed veluti usufructuarii; quibus proinde mortuis ejusmodi beneficia tanquam usus fructus mensæ, cui unita sunt, consolidantur. Porro quæ dicantur proprie beneficia de mensa Prælatorum, Capitulorum, vel singularum dignitatum & præbendarum, vide apud gl. in Clem. unic. de excess. prælat. v. ad mensam.

2. Respondeo ad secundum: beneficium unitum nunquam dicitur vacare, Gonz. cit. §. 7. n. 7. citans Gomef. ad reg. de triennali. q. 8. n. 2. Paris. cons. 31. n. 10. vol. 4. Mand. ad reg. de infirmis. q. 10. n. 2. quod intelligendum de unito in perpetuum; quippe hoc mediante unione definit esse, seu ejus titulus extinguitur. Gomef. ibid. à n. 2. de quo nos alibi: de unitis verò ad tempus, sive unione non extinctivâ titulus dictum est supra, quod dissolutâ unione pergant vacare vacatione antiquâ. Stante autem illâ unione temporali, non videntur proprie dici posse vacare, nisi ad summum vacante principali beneficio, cui accessoriè unita, seu vacatione vacantis illius beneficii principalis.

3. Respondeo ad tertium: beneficia seu præbendæ Ecclesiæ receptivæ, seu non numeratæ (id est, in qua non est certus præbendarum numerus, sed secundum securitatem supercrecentiam beneficiarii crescunt vel decrescunt. Gomef. loco paulo post citando. n. 1.) Et si fiat vera beneficia, ut Gomef. ibid. n. 2. non sunt vacabiles. Lott. loc. cit. n. 82. citans c. dilecto. de præb. &c. ex parte. de concess. præb. Felin. in c. cum accessissent. n. 3. Gomef. gl. 15. §. 2. n. 19. & gl. 9. §. 3. n. 10. ubi: beneficia in Ecclesiis non numeratis nunquam vacant; sed confestim ut titularius decedit, supprimuntur, expirant, cessant, & esse desinunt juxta Tex. c. dilecto. de præb. & ibi AA. communiter, & in specie Imola. n. 7. Butrio. n. 8. Abb. n. 8.

Questio 23. Quâmdiu vacare possint aut debeant beneficia?

Respondeo primò: Ecclesiæ Cathedrales & regulares ultra trimestre vacare non debent, alia autem prælaturæ, dignitates & beneficia ad semestre, quod tempus eorum provisioni concessum est, c. 2. concess. præb. vacare possunt. Laym. ad c. ne pro defectu. de elect. n. 1. ubi etiam rationem hujus discriminis assignat; nimirum, quod beneficiarii, etiam Ecclesiarum collegiatarum Prælati, spectato jure communi, non exercent jurisdictionem in Clericos, sed ea Episcopo competit; at verò regulares prælati, tametsi excepti non sint; jurisdictionem Ordinarium & generalem exercent

ercent in religiosos suos, saltem in causis spectantibus ad vota religiosa, observationem regulæ, & domesticam disciplinam, juxta. *c. ad aures. de temp. ordinat.* Porro eandem constitutionem *c. ne pro defectu.* extendi quoque debere ad Ecclesiarum Collegiatarum Prælatos illos, qui & ipsi ordinariam & generalem jurisdictionem in Clericos suæ Ecclesiæ jure speciali exercent, ob identitatem rationis, & intentionem legislatoris (quæ in isto *c. ne pro defectu.* fuit, ut Ecclesiis viduatis, seu pastore & sponso destitutis tempestivè provideatur, ne detrimentum aliquod patiatur) probabiliter censet Laym. *loc. cit. n. 2.* citans Abb. *n. 5.* & Imol. *n. 2. in cit. c. ne pro defectu.* & *gl. in c. quia propter. de elect. v. Ecclesiis viduatis.* Porro qualiter dictum trimestre capitularibus restringi possit, & qualiter computandum, dictum est in *part. præced. de electione.*

Questio 24. Quando nam, seu quo tempore dicatur beneficium vacare?

Respondeo: tempus vacationis propriè & communiter loquendo: (qui communis usus loquendi semper attenditur & præfertur verborum proprietati, juxta *l. cum de lanionis. ff. de fundo instrumto.*) est illud, in quo possessor beneficii cedit vel decedit, ita ut dum dicitur: beneficium vacavit de tali tempore, semper intelligatur de principio vacationis, non autem de processu temporis, ex quo vacatio duravit. *Gonz. gl. 11. n. 66.* quem in finem notandum, quod ait *gl. in clem. 1. de concess. præb. v. notitia.* & cum illa *Gonz. gl. 11. n. 54.* aliud esse, vacare beneficium, & aliud vacationem durare: sic namque vacationis tempus momentaneum est & indivisibile, seu vacatio contingit in unico instanti & momento temporis, nimirum quo decedit possessor, vel etiam dum vacat ipso jure in ipso puncto, quo v. g. contrahit quis matrimonium, emittit professionem, vel committit delictum. *Barb. juris Eccl. l. 3. c. 14. n. 66.* citans *Chok. ad reg. 8. gl. 7. n. 23.* *Gonz. gl. 15. n. 141.* durat verò & continuatur tempore reliquo, quo illud beneficium non est denuo plenum seu provisum. *Gonz. ibid. c. n. 37.* sic v. g. *Reg. 8.* seu mensium loquitur tantum de tempore seu momento vacationis, quo illa primò contingit; non autem de continuatione illius, ne aliàs beneficium idem ex una eademque vacatione vacare dicatur in pluribus diversisq; mensibus, Apostolico & Ordinario; dum, v. g. possessor obit in mense Apostolico, & durat hæc vacatio etiam mense Ordinario. *Gonz. ibid. n. 55.* & sic quoad reservationem consideratur tempus vacationis, non autem tempus, quo duravit seu continuata est vacatio. *Gonz. ibid. n. 66.* & *gl. 24. n. 112.*

Questio 25. Ubinam, seu in quo loco contingere censetur vacatio?

Respondeo primò: in genere, vacare censetur beneficia in loco, ubi est persona ultimi possessoris beneficii; quando agitur de vacatione, quæ originem ducit à facto negativo, v. g. quòd quis intra annum non fuerit promotus, ita ut si persona non promotus tempore inducæ vacationis fuerit in curia, beneficium censetur vacare in curia, si fuerit extra curiam, dicatur vacare extra curiam. *Tond. in quest. benef. p. 2. c. 3. §. 2. n. 33.* citans *Rebuff. in p. 2. tit. de non promot. intra annum.* *Garc. p. 5. c. 1. n. 78.* si verò agatur de vacatione ducente originè ex facto positivo (intellige vi cujus

ipso jure inducitur vacatio; secus enim est, si vilius sit privandus ab homine, seu per sententiam. *Garc. loc. cit. n. 75.* ut constabit ex paulò post dicendis, v. g. ex delicto consistente in committendo, beneficium dicitur vacare in illo loco, ubi actus ille gestus est, ob quem inducitur privatio à jure, seu etiam à speciali decreto. *Tond. loc. cit. n. 34.* *Garc. loc. cit. n. 79.* subdens *n. 80.* sic beneficia hæreticorum vacare in partibus, ubi commissum delictum, & non in curia, ubi lata sententia; cum vacent ipso jure, & conferri possint, etiam ante sententiam; quamvis hodie dum beneficia ob heresim sint reservata Papæ per *constitut. 29. Pii V.* & eatenus vacent in curia, juxta dicenda paulò post.

2. Respondeo secundò in specie: vacatio dicitur contingere in loco, ubi persona moritur. *Gonz. gl. 15. §. 1. n. 42.* *Lott. l. 3. q. 15. n. 59.* quia persona habet jus, & jus sequitur personam. *AA. iidem ex Imol. in clem. 2. ut lite pend.*

3. Respondeo tertio: ibi dicitur vacare beneficium, ubi apprehenditur possessio (nempe ob quam captam vacat beneficium aliud, seu prius incompatible) hinc attendendus est locus, ubi procurator exercet illud ministerium, nempe capiendi possessionem. *Gonz. gl. 15. §. 2. num. 10.* citans *Vitalin. n. 73.* *Card. n. 18.* *Imol. n. 19. in clem. 1. ut lite pend.* sic, si existens in curia, & habens beneficium requirens personalem residentiam, fuit provisus in partibus de alio simili beneficio, illudque collationem acceptavit, & mediante procuratore illius possessionem sumpsit, adeò quipso jure jam vacet primum ejus beneficium, beneficium hoc dicitur vacare in partibus, ubi accepta possessio secundi, & non in curia. *gl. in clem. 1. ut lite pend. v. collatio.* cum qua sentire videtur *Gonz. cit. n. 10.* contra *Archid.* Et dum opponitur, talem quòdam primum beneficium fingi esse mortuum, adeòque vacare illud in curia; quia nemo potest mori, nisi ubi personaliter est, responderi eodem *gl.* talem non verè sed fictè esse mortuum quoad primum beneficium, & fictionem illam trahi ad loca, ubi capta possessio secundi. *Gonz. cit. n. 10.* ubi etiam subdit ex mente ejusdem *gl.* aliud esse nimirum beneficium illud primum dicendum vacare in curia, si possessio illa capta non fuisset per procuratorem, sed per amicum vel gestorem, & postea esset ratificata per existentem in curia; quia ante ratificationem non vacat, sed in ipso momento ratificationis, & sic in curia.

4. Respondeo quarto: in illo loco dicitur vacare beneficium, in quo quis passus est privationis sententiam. *Gonz. gl. 15. §. 2. n. 18.* citans *Simonet. de reserv. q. 26. n. 1.* *Pavin. de off. & pot. cap. sede vac. præluè. 7. n. 8.* *Mand. ad reg. 32. q. 8. n. 13.* contra *Gomel. ad reg. de impetrantibus benef. vacant. per obit. famil. Cardin. q. 7. n. 8.* sic, si in curia præsens, privetur in partibus beneficio suo, dicitur beneficium vacare in partibus, & non in curia. *Gonz. cit. n. 18.* & contra si quis absens à curia privetur beneficio in curia per sententiam, vel alio quovis modo legitimo, dicitur beneficium vacare in curia, & non in partibus. *Gonz. nu. 16.* citans *Abb. in c. ad petitionem. de accusationib. norab. 3.* & *Felin. ibid. n. 2.* *Gamb. de pot. leg. l. 3. n. 124.*

5. Respondeo quinto: ibi vacare dicitur beneficium, ubi contrahitur matrimonium; sic v. g. si beneficiatus existens in curia contrahat per procuratorem matrimonium in partibus, beneficium dicitur

dicitur vacare in partibus, & non in curia; quia in loco, in quo est procurator & mulier, est mutuus consensus, & ibi fit matrimonium, & sic perficitur vacatio, ac consequenter, si matrimonium fit contractum in mense Apostolico, intrabit reservatio regula 8. Gonz. cit. gl. 15, §. 2. n. 15, citans Vitalin. in clem. 1. ut lit. pend. n. 70.

6. Respondeo sexto: ibi contingit vacatio beneficii, ubi illud resignatur. Paris. l. 1. q. 4. nu. 50. dicens esse communem opinionem ab omnibus receptam, ac citans pro eâ gl. in clem. 1. ut lit. pend. 7. collatio. Vitalin. in clem. unice. de renunc. nu. 40. Simonet. de reserv. c. 31. Rebuff. in p. 2. tit. forma signat. & plures alios. Ratio est, quia quoad beneficium resignatum resignans dicitur mori eo loco, ubi facta resignatio, & ideo non attenditur locus, ubi resignans moritur, vel de beneficio litigat. Paris. ib. n. 51. citans C. Paris. cons. 10. n. 2. vol. 4. Unde jam si beneficia fuerint resignata corâ Ordinariis, dicuntur vacare extra curiam in locis, ubi fit cessio. Paris. cit. n. 50. nisi forte fieret resignatio in manibus proprii Episcopi resignati fortè præsentis in curia, tunc enim diceretur beneficii resignatum vacare in curia, etiam dum dicta resignatio fieret permutationis gratiâ, Gonz. gl. 13. nu. 43. citans Covarr. l. 3. var. c. 20. n. 9. secus iterum esset, si resignatio fieret coram Ordinario ultra duas dietas à curia; tunc enim diceretur vacare extra curiam, seu in partibus à pari illius, quod tradit Paris. l. 10. q. 6. n. 66. quod morienti beneficiario ultra duas dietas à curia non vacet beneficium in curia. Porro procedit responsio primaria, etiam si resignatio fiat per procuratorem, dicitur enim vacare beneficium, ubi facta est cessio per procuratorem. Paris. cit. nu. 50. citans Vitalin. ubi ante. Archid. in c. licet. ut lit. pend. item l. 9. q. 14. n. 1. Garc. p. 5. c. 1. n. 75. sic, si beneficium existens in partibus ab existente in partibus per procuratorem in curia Rom. resignetur, dicitur vacare in curia, & non in partibus, ubi constitutus procurator, seu confectum mandatum ad resignandum. Gonz. loc. cit. n. 11. citans Imol. in clem. 1. ut lit. pend. Paris. cit. q. 14. nu. 1. citans Rebuff. in pr. tit. de procurat. ad resign. n. 2. Fusc. de visit. l. 2. c. 21. C. Paris. cons. 10. num. 1. vol. 4. Bellam. de permut. ver. p. 8. q. 3. n. 8. & c. Pari modo beneficia ex permutatione facta per procuratores vacant, non in loco, ubi constituti ad hoc procuratores, aut ubi domini constituentes morantur, sed in loco, ubi fit permutatio. Azor. p. 2. l. 7. c. 22. q. 15. ubi etiam quod contrarium fit dum amicus vel alius beneficium meum resignasset vel permutasset, & ego id dein ratum habuisssem, nempe vacare beneficium ibi, ubi istam resignationem ratam habeo.

7. Respondeo septimo: beneficia reservata per extray. ad regimen. de prebend. inter communes, & per extray. executabilis. eod. tit. dicuntur vacare in curia. Gonz. gl. 13. nu. 46. & latius gl. 52. quin & omnia beneficia affecta seu reservata dicuntur vacare in curia. Gonz. §. 5. proam. n. 141. & cit. gl. 13. n. 46. citans Calder. cons. 9. in fine, de prob. Simonet. de reserv. q. 30. n. 4. En. de Falcon. de reserv. q. 4. in principio, effectu 1. num. 1. & c. de cetero, quid sit, & quæ beneficia dicantur vacare apud Sedem vel in curia, & quod inter hæc duo discrimen, dictum est aliàs: vide de hoc fusè Gonz. cit. gl. 13. ferè per tot. illud solum observa, & infer ex dictis, beneficia dici vacare apud Sedem seu in curia, non solum per obitum in illa, sed etiam quando ibi fit renuntiatio vel privatio, aut si ibi alii modi vacationis indu-

P. Leuten, Fort Benef. Tom. III.

cuntur. Garc. p. 5. c. 1. n. 73. citans Simonet. de reserv. 28. n. 29. 30. & ibi Granut. Gamb. de off. leg. l. 3. n. 124.

8. Respondeo octavo: in dubio beneficium præsumitur vacare in illo loco, in quo beneficiarius habebat domicilium; hinc si beneficium requirebat residentiam personalem, ibi præsumitur vacasse, ubi beneficium consistebat: (quemadmodum enim maritus cum uxore habitare præsumitur, c. 1. qui matrimon. accus. possunt. ita clericus in Ecclesia sua residentiam facere præsumendus est. c. ex rua. de cleric. non resid. & ibi Abb. Alciat. de præsumpt. reg. 3. præsumpt. 35. n. 1. Masc. concl. 1277. n. 3. quos citat & sequitur Gonz. gl. 15. §. 2. n. 29. & 30.) si verò residentiam non requirebat, præsumitur vacatio contigisse in loco, in quo beneficiarius ordinariam habitationem habebat. Gonz. gl. 15. §. 2. n. 25. vacat enim beneficium, ubi persona moritur, ut dictum, præsumitur autem quis mori, ubi degere solebat; cum abiisse non præsumatur, ut Old. cons. 229. n. 3. Gonz. l. c. n. 26. & 27. adde, quod præsumatur contingere in diocesi, ubi beneficium consistit. Gonz. gl. 32. n. 47.

PARAGRAPHVS II.

De vacatione per mortem naturalem.

Quæstio 26. An per mortem naturalem vacet beneficium?

Respondeo: primus ac præcipuus vacationis modus est per obitum & mortem naturalem. c. susceptum. de reserv. in 6. & ibi gl. & DD. communiter. Gonz. gl. 15. nu. 3. cum communis; mors enim omnia jura solvit, auct. de imptis. §. deinceps. collat. 4. quod usque ad eò verum est, ut etiam si beneficiarius miraculose resurgeret à mortuis, nullum jus ad recuperandum beneficium haberet. Gonz. ibid. n. 6. Castrop. de benef. D. 6. p. 1. n. 1. citans Barb. de pot. Ep. alleg. 57. n. 199. non tamen vacant per mortem naturalem, utpote nullo vacationis modo vacabilia beneficia accessorie in perpetuum unita alteri. Item beneficia de mensa, & beneficia Ecclesie non numerata. Castrop. loc. cit. n. 2. Pirh. ad tit. 8. l. 3. n. 24. juxta dicta à nobis §. præced.

Quæstio 27. Quid veniat, vel non veniat nomine mortis; quid nomine mortis naturalis?

1. Respondeo ad primum: Primò, Mortis appellatione in jure non venit aliud quàm hominis interitus. Lott. l. 3. q. 10. n. 1. neque enim venit deportatio, neque condemnatio ad mortem. Lott. ibid. n. 2. & 3. sed neque mors civilis reperitur seu datur in jure. Lott. n. 7. ex rebuff. sed id nomen magistrale est à magistris juris inventum. Lott. ibid. ex Eman. à Costa, ad significandâ mortem fictam, ratione nimirum alicujus æquiparationis in casibus, in quibus eundem effectum, quem mors naturalis, operatur. Lott. n. 8. & 9. citans Præpos. in c. in apibus. 7. q. 1. n. 2. Old. cons. 248. n. 4. & c. Idem dicendum de voce decessus, & verbo decedere, ut propriè mortem naturalem significet, Lott. n. 10. & l. 3. q. 9. n. 4. & 5. Item de voce obitus, quâ frequentius utimur in

B

conci-